NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Kujawsko–Pomorska Delegatura w Bydgoszczy

DKB.410.10.1.2026

Pan
Michał Sztybel
Wojewoda Kujawsko-Pomorski
Kujawsko–Pomorski Urząd Wojewódzki
ul. Jagiellońska 3
85 – 950 Bydgoszcz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/075 Zapobieganie i reagowanie na zagrożenia związane z jakością wód powierzchniowych płynących

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Kujawsko–Pomorska Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-131 Bydgoszcz
tel. +48 52 567 58 00, dkb@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Kujawsko–Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy[1] ul. Jagiellońska 3, 85–950 Bydgoszcz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Michał Sztybel, Wojewoda Kujawsko-Pomorski[2], od 20 grudnia 2023 r.[3] W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Mikołaj Bogdanowicz – Wojewoda Kujawsko-Pomorski od 8 grudnia 2015 r. do 19 grudnia 2023 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Reagowanie w sytuacji wystąpienia zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych płynących.
Okres objęty kontrolą	Od 1 lipca 2023 r. do dnia zakończenia kontroli[4] z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[5]
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Kujawsko-Pomorska Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Artur Nierebiński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/82/2025 z 6 czerwca 2025 r. oraz nr DKB/32/2026 z 12 stycznia 2026 r.

(akta kontroli str. 1-2, 1503-1504)

[1] Dalej: „KPUW" lub „Urząd".
[2] Dalej „Wojewoda".
[3] Od 1 września 2007 r. do 30 Listopada 2007 r. p.o. Dyrektor, od 1 grudnia 2007 r. Dyrektor.
[4] Czynności kontrolne w jednostce zakończono 12 grudnia 2025 r.
[5] Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK".

II. Ocena ogólna[6] kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK pozytywnie ocenia działania Wojewody w zakresie reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych płynących.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wojewoda prawidłowo zorganizował w Urzędzie i realizował zadania w zakresie zarządzania kryzysowego. Ich wykonywanie powierzył funkcjonującemu w strukturze Urzędu Wydziałowi Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego[7]. W ramach tego Wydziału wyodrębniono Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego[8], którego zadaniem było m.in.: monitorowanie stanu bezpieczeństwa województwa, opracowywanie Wojewódzkiego Planu Zarządzania Kryzysowego[9] oraz zapewnienie działania Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego[10].

W Urzędzie opracowano WPZK oraz Raport Cząstkowy o zagrożeniach, służący do sporządzenia Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego, które w ostatecznej wersji uwzględniały zagrożenia związane z jakością wód powierzchniowych płynących, w tym o charakterze środowiskowym. Zawarte w WPZK procedury jak i przyjęty sposób funkcjonowania WCZK umożliwiały odpowiednią reakcję w przypadku wystąpienia zdarzeń o charakterze kryzysowym.
Powołany przez Wojewodę WZZK opiniował projekty WPZK, które następnie były zatwierdzane przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.
Skuteczność i adekwatność przyjętych procedur potwierdzono podczas przeprowadzonego w niniejszej kontroli treningu decyzyjnego.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: nieterminowego procedowania uwag zgłoszonych przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa[11] do raportu cząstkowego do Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego oraz nierzetelnego stosowania procedury dotyczącej powiadamiania RCB o występujących zagrożeniach, podczas przeprowadzonego w trakcie niniejszej kontroli testu decyzyjnego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Reagowanie w sytuacji wystąpienia zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych płynących

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą realizację zadań w zakresie zarządzania kryzysowego przypisano w Regulaminie Organizacyjnym KPUW[12] Wydziałowi

[6] Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.
[7] Dalej: „Wydział" lub „WBiZK".
[8] Dalej „WCZK" lub „Wojewódzkie Centrum".
[9] Dalej: „WPZK".
[10] Dalej: „WZZK".
[11] Dalej: „RCB".
[12] Ustalonym Zarządzeniem nr 317/2024 Wojewody z 23 grudnia 2024 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego KPUW. Poprzednie regulaminy obowiązujące w okresie objętym kontrolą, wprowadzone zarządzeniami: nr 83/2024 Wojewody z 29 kwietnia 2024 r., oraz nr 163/2022 z 4 sierpnia 2022 r. zawierały tożsame zapisy w zakresie tematyki objętej niniejszą kontrolą.

Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego[13]. W strukturze Wydziału funkcjonowało Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego[14], do którego zadań należało m.in: monitorowanie, analizowanie, gromadzenie, przetwarzanie danych oraz ocena zagrożeń występujących na obszarze województwa, prognozowanie ich rozwoju, gromadzenie niezbędnych informacji dotyczących aktualnego stanu bezpieczeństwa, współpraca z RCB, zapewnienie działania WZZK oraz opracowywanie WPZK, a także: przygotowanie i zapewnienie działania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach i systemu łączności, dokonywanie analizy i oceny zagrożeń dla ludności w województwie, jak również określenie możliwości przeciwdziałania tym zagrożeniom. Przygotowanie raportu cząstkowego, jak podała Dyrektor Generalna Urzędu, powierzono Starszemu Inspektorowi zatrudnionemu w WCZK, będącym w strukturach WBiZK.

(akta kontroli str. 3-75, 1392-1479)

2. W okresie objętym kontrolą Wojewoda nie utworzył i nie inicjował utworzenia zespołów doradczych, których zadaniem byłoby wsparcie w obszarze zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących. Dyrektor Generalna KPUW wyjaśniła m.in., że nie było takiej potrzeby w obszarze zagrożeń związanych z jakością wód.

(akta kontroli str. 76-82)

3. Stosownie do art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym[15] w WCZK zapewniono całodobowe pełnienie dyżuru w celu przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego. Sposób jego organizacji, obsady i dokumentowania przebiegu określono w *Zakresie Działania Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego*[16]. Praca w WCZK została zorganizowana w postaci całodobowych dyżurów w systemie 12-godzinnym - od 8:00 do 20:00 i od 20:00 do 8:00, a w przypadku sytuacji prognozowanego wystąpienia zdarzenia o znamionach kryzysu Dyrektor wydziału lub Kierownik WCZK wyznaczał pracowników do wsparcia służby dyżurnej WCZK, którzy pełnili dyżury domowe lub bezpośrednio w miejscu pracy.

Zasady pracy i zasady powiadamiania dodatkowo były regulowane w trybie instruktaży udzielanych przez Kierownika WCZK lub bezpośrednio przez Dyrektora WBiZK (ustnie, pisemnie poprzez komunikator internetowy lub mailowo). Każdorazowo przebieg dyżuru dokumentowano w raportach i informacjach dobowych.

---

[13] Ponadto do zadań WBiZK należało w szczególności: obrona narodowa w zakresie spraw dotyczących obrony Państwa; sprawy wewnętrzne: zdrowie w zakresie systemu _Państwowe Ratownictwo Medyczne; gospodarka wodna w zakresie wyposażania i utrzymania wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych oraz administracja publiczna w zakresie: przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych i innych podobnych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu, usuwania skutków klęsk żywiołowych i innych podobnych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu i wykonywanie zadań systemu powiadamiania ratunkowego. Wydziałowi powierzono także obsługę WZZK oraz Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej w Bydgoszczy.

[14] Poza WCZK w strukturze organizacyjnej Wydziału wyodrębniono: kierownika Centrum, Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Bydgoszczy, Oddział Państwowego Ratownictwa Medycznego, Oddział Spraw Obronnych i Obrony Cywilnej, Oddział Logistyki i spraw Finansowych oraz Dyspozytornię Medyczną.

[15] Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm., dalej: „ustawa o zarządzaniu kryzysowym".

[16] Tj. w § 5 ust. 3 regulacji. Opracowana została przez Dyrektora WBiZK, zatwierdzona przez Dyrektora Generalnego KPUW; z dnia 6 lutego 2025 r. Poprzednio w okresie objętym kontrolą istniały tożsame regulacje zatwierdzone przez Dyrektora Generalnego KPUW z dnia 5 października 2023 r. oraz 29 czerwca 2021 r. , które zawierały tożsame zapisy w zakresie obszaru objętego kontrolą NIK.

Jak wskazał Dyrektor WBiZK, dyżury były pełnione według miesięcznie opracowywanych grafików – list obecności, gdzie były przydzielane 12-godzinne zmiany poszczególnym dyżurnym. Ze względu na sześcioosobową obsadę w większości były to dyżury jednoosobowe. W dni, gdzie przewidywano większe obciążenie, np. realizację ćwiczeń, treningów, nasłuchu radiowego lub gdy już doszło do zdarzenia wymagającego zaangażowania większych sił, albo było ono spodziewane – planowano drugą osobę do wsparcia dyżurnego. Ponadto wspierano dyżurnych pozostałymi pracownikami WBiZK, dostępnymi i przeszkolonymi do pełnienia dyżuru (w każdym miesiącu pełnili oni kilkugodzinne staże na „dyżurce", celem uaktualnienia wiedzy z tego zakresu).

Dyrektor Generalna Urzędu dodała m.in., że zgłoszenia o zdarzeniach, zagrożeniach i sytuacjach niepożądanych, w tym zgłoszenia o tych sprawach telefoniczne, były zapisywane w: raportach dobowych Dyżurnego WCZK oraz informacjach dobowych dotyczących zdarzeń przekazywanych do Wojewody. Rozmowy telefoniczne oraz zgłoszenia przychodzące na numer telefonu dyżurnego WCZK były rejestrowane za pomocą systemu, który zapewniał podwykonawca.

W Zarządzeniu Wojewody nr 39/2023 z 8 marca 2023 r.[17] uregulowano zasady odsłuchu i rejestracji rozmów w WCZK poprzez: wskazanie linii telefonicznych i radiowych (w ramach telefonii systemowej) oraz linii w systemie analogowym, z których rozmowy podlegały nagrywaniu[18], wskazanie rejestratorów, na których rejestrowane były rozmowy, zasad archiwizacji zarejestrowanych rozmów i sposobów zabezpieczenia rejestratorów oraz wskazanie zasad odsłuchu nagrań.

Ponadto opracowywano: raporty/informacje doraźne ze zdarzeń w formie maili do RCB; codzienne raporty do RCB poprzez aplikację CAR (Centralną Aplikację Raportującą). Informacje o zdarzeniach spływały także w formie korespondencji na maila dyżurnego WCZK oraz poprzez system e-dok.

W raportach tych opisywano: działania Policji z wyszczególnieniem rodzajów zdarzeń, działania Państwowej Straży Pożarnej, sytuację hydrologiczno-meteorologiczną, transport ładunków niebezpiecznych oraz inne ważne wydarzenia na terenie województwa. Raport sporządzany był przez dyżurnych, a podpisywany przez Dyrektora WBiZK oraz Kierownika WCZK. Na dokumencie widniała też informacja potwierdzająca zapoznanie się z raportem przez Wojewodę.

W odniesieniu do braku szczegółowej instrukcji i braku uregulowania w KPUW zarówno treści jak i rodzajów raportów sporządzanych przez WCZK, Dyrektor Generalna Urzędu wyjaśniła m.in., że dyżurni WCZK stosowali dwa podstawowe tryby raportowania:

- pierwszy tryb to CAR funkcjonująca na terenie całego kraju. Aplikacja ta obejmowała opracowywanie raportów dobowych, raportów doraźnych i sytuacyjnych. W elektronicznym systemie CAR zawarto konkretny szablon, który zobowiązuje do zawarcia wymaganych informacji;

---

[17] W sprawie ustalenia zasad odsłuchu rozmów rejterowanych w WCZK. Poprzednio obowiązywało Zarządzenie nr 118/2021 z 15 lipca 2021 w sprawie ustalenia zasad odsłuchu rozmów rejestrowanych w WCZK, które w zakresie objętym kontrolą zawierało tożsame zapisy.

[18] Były to cztery linie (ze wskazaniem numerów telefonów) dyżurnych WCZK oraz dwie linie (ze wskazaniem numerów telefonów) Wojewódzkich koordynatorów Ratownictwa Medycznego oraz 16 linii analogowych obsługiwanych prze WCZK.

- drugi tryb to Informacja dobowa – wewnętrzny dokument funkcjonujący w KPUW, którego wzór był określany przez kierownictwo WBiZK i dostosowany do wymogów Wojewody. Adresatów ustalał Dyrektor Wydziału w uzgodnieniu z Wojewodą w ramach polecenia służbowego. Wybór i podział treści, które ujmowano w raporcie był w zakresie obowiązków dyżurnego WCZK (zawarte to było w dokumencie kadrowym *Opis stanowiska pracy dyżurnego WCZK*). Dyżurny był instruowany, jakie treści są kluczowe dla decydentów i istotne pod względem zagrożeń na terenie województwa. Dyrektor Generalna Urzędu dodała, że nadzór nad prawidłowością raportów był sprawowany w formie kontroli polegającej na wybiórczej selekcji niektórych zgłoszeń. Ponadto o każdym istotnym zdarzeniu na bieżąco powiadamiana była grupa kierownictwa aplikacji WhatsApp, a następnie informacje te były weryfikowane lub potwierdzane u kadry kierowniczej odpowiednich służb czy instytucji. W urzędzie oceniono, że sposób nadzoru i weryfikacji spełniał oczekiwania i funkcjonował prawidłowo, nie wymagał modyfikacji.

Przy przekazywaniu informacji stosowano: pocztę elektroniczną, aplikację SI SMS, komunikator internetowy WhatsApp i utworzone w aplikacji grupy, aplikację Regionalnego Systemu Ostrzegania, CAR (kontakt JST – WCZK), fax, telefon i łączność radiową. Wykorzystywane narzędzia stanowiły wsparcie w monitorowaniu sytuacji kryzysowych w czasie rzeczywistym, koordynowaniu działań i komunikacji.

Jak wyjaśniła Dyrektor Generalna Urzędu: WCZK używało wielu kanałów komunikacji w celu skutecznego dotarcia do adresatów. W ocenie kadry zarządzającej szeroki wachlarz kanałów komunikacji spełniał swoje zadania i był pewniejszym rozwiązaniem niż np. jeden sposób. Proces komunikacji pomiędzy WCZK a służbami był na bieżąco monitorowany i podlegał ciągłemu rozwojowi np. zainstalowano w WCZK i przeszkolono do obsługi łączności radiowej w systemie Tetra. Nie odnotowano istotnych uwag od służb w zakresie problemów z kanałami komunikacji. Oceniła, że stosowane środki stanowiły sprawne narzędzia wspierające działania WCZK.

Nie prowadzono odrębnego i wydzielonego rejestru zdarzeń w WCZK. Informacje o zdarzeniach, jak wyjaśnił Dyrektor WBiZK były ujmowane w: rejestrach rozmów telefonicznych; w raportach dobowych dla Wojewody; raportach po zakończonym dyżurze do Kierownika WCZK i Dyrektora oraz obu Zastępców; raportach/informacjach doraźnych ze zdarzeń w formie maili do RCB; codziennych raportach do RCB poprzez aplikację CAR; korespondencji mailowej dyżurnego WCZK z przełożonymi lub pracownikami funkcyjnymi WBiZK zajmującymi się daną sprawą (zdarzeniem, zagrożeniem, sytuacją niepożądaną).

Analiza szczegółowa sześciu informacji dobowych sporządzonych w okresie objętym kontrolą i następnie przesłanych do RCB potwierdziła, że wszystkie zgłoszenia sytuacji zagrożeń o charakterze kryzysowym zostały zaraportowane i opisane zgodnie ze stanem faktycznym (w tym z treścią otrzymanego zgłoszenia i wydanymi dyspozycjami przez WBiZK) w części „inne Ważne wydarzenia na terenie województwa".

(akta kontroli str. 32-75, 83-130, 1480-1502)

4. Zarządzeniem nr 10/2023 Wojewody z 20 stycznia 2023 r. w sprawie składu, organizacji, siedziby oraz trybu pracy Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania

Kryzysowego[19] powołano WZZK pod przewodnictwem Wojewody oraz Dyrektora WBiZK (Zastępca Przewodniczącego Zespołu) oraz osób wskazanych w zależności od potrzeb spośród członków grupy roboczej w skład której wchodzili[20] komendanci na szczeblu wojewódzkim Policji i Państwowej Straży Pożarnej, Szef Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji w Bydgoszczy, zastępca Dyrektora WBiZK, kierownik WCZK, przedstawiciel Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej[21], Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy, Dyrektor bydgoskiego Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy, Dyrektor Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia, Dowódca 8 Brygady Obrony Terytorialnej oraz Wojewódzki Koordynator Ratownictwa Medycznego w Bydgoszczy. W zakresie działań grupy roboczej było w szczególności inicjowanie i koordynowanie realizacji zadań do których należały: ocena występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne i prognozowanie tych zagrożeń; przygotowywanie propozycji działań i przedstawienie Wojewodzie wniosków dotyczących wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w WPZK, przekazywanie do wiadomości publicznej informacji związanych z zagrożeniem oraz opiniowanie WPZK. Dyrektor WBiZK był odpowiedzialny za organizację bieżącej pracy zespołu.
Poprzedni WZZK został utworzony na podstawie Zarządzenia nr 264/2010 Wojewody z 12 października 2010 r. w sprawie składu, organizacji, siedziby oraz trybu pracy Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. Jego tryb pracy organizacja i siedziba były tożsame z aktualnie obowiązującym zarządzeniem. Zmieniono jedynie skład grupy roboczej Zespołu[22] ze względu na reorganizację lub zmianę nazw wchodzących w jego skład instytucji.

W okresie objętym kontrolą Zespół odbył 16 posiedzeń, których tematyka nie była związana z zagrożeniami związanymi z jakością wód powierzchniowych płynących.

Poszczególni członkowie WZZK zaopiniowali projekt WPZK w listopadzie 2024 r., co zostało odzwierciedlone w karcie uzgodnienia Planu. WZZK dokonywał formalnej i udokumentowanej[23] okresowej oceny występujących i potencjalnych zagrożeń, w tym dotyczące aktualnej sytuacji hydrologicznej[24]. WZZK nie opracował formalnych wniosków ani propozycji dotyczących zapobiegania i przeciwdziałania zagrożeniom związanym z jakością wód powierzchniowych płynących o charakterze środowiskowym.

Jak wyjaśniła Dyrektor Generalna KPUW podczas posiedzeń Zespołu omawiane były aktualne i potencjalne zagrożenia w województwie kujawsko-pomorskim. W obszarze związanym z jakością wód powierzchniowych płynących nie

[19] Zmienionego Zarządzeniem nr 18/2024 Wojewody z dnia 30 stycznia 2024 r. – gdzie zmieniono skład grupy roboczej.
[20] Zgodnie z Zarządzeniem Wojewody nr 18/2024 z 30 stycznia 2024 r. zmieniającym zarządzenie Wojewody w sprawie składu, organizacji, siedziby oraz trybu pracy WZZK.
[21] W Warszawie, w Bydgoszczy, w Gdańsku i w Poznaniu (w zależności od potrzeb).
[22] Skład grupy roboczej był uaktualniany trzykrotnie do momentu wprowadzenia nowego zarządzenia.
[23] W formie protokołów z posiedzeń.
[24] A także np. dotyczących przygotowania do sezonu zimowe, przerw w dostawie gazu, protestów rolników, wykrycia ognisk afrykańskiego pomoru świń, przeciwdziałania powodziom.

powstała potrzeba dokonywania okresowych ocen, a analizy związane z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych, były wykonane na potrzeby opracowania WPZK w 2024 r.[25], w oparciu o projekt Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego[26] oraz raportu cząstkowego o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego. Podkreśliła także, że cztery główne rzeki województwa mają inną charakterystykę niż Odra, a stan bezpieczeństwa województwa nie był zagrożony pod tym względem. Ponadto wskazała, że WIOŚ wykonujący badania na mocy Państwowego Monitoringu Środowiska, odpowiedzialny za monitoring jakości wód powierzchniowych, zajmował stanowisko na posiedzeniach zespołu w sytuacji powstania zagrożenia.

Zagrożenia występujące i potencjalne ujęte zostały w raporcie cząstkowym przesłanym w czerwcu w 2025 r. do RCB. Na podstawie pisma BP-I.4162.1.2025 (KW.2060.2026) RCB z 13 sierpnia 2025 r. powyższy obszar poddany został ponownej analizie uwzględniając otrzymane sugestie dotyczące oddziaływań kaskadowych, hybrydowych czy też cyberataku.

(akta kontroli str. 76-83, 131-198, 1480-1502)

5. Poprzedni[27] Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego został opracowany i przesłany do RCB 4 marca 2022 roku[28] z uwzględnieniem przesłanych w dniu 21 stycznia 2022 roku uwag zawartych w piśmie nr BP-I.4162.1.2021.SS. Prace nad jego aktualizacją rozpoczęto 8 marca 2024 r., po otrzymaniu wytycznych od RCB w piśmie BP-I.4162.1.2024.TJ[29]. 14 marca 2024 r. w RCB miało także miejsce spotkanie przedstawicieli urzędów wojewódzkich. Po spotkaniu uaktualnione materiały wysłano 2 kwietnia 2024 r. do RCB[30]. Tym samym dopełniono obowiązku wynikającego z § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego[31].

Prace nad aktualnym raportem cząstkowym do Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego rozpoczęto w marcu 2025 r. w oparciu o wytyczne Dyrektora RCB wskazane w piśmie nr BP-1.4162.12025.KW.683.2025 z 10 marca 2025 r. Opracowany raport cząstkowy przesłano do Dyrektora RCB 26 czerwca 2025 r., czym zachowano wyznaczony termin[32].

Raport zawierał wszystkie wymagane elementy, tj. wskazanie najważniejszych zagrożeń i skutków ich wystąpienia przez stworzenie mapy ryzyka, których skutki mogą zagrozić środowisku w znacznych obszarach oraz określenie celów strategicznych, w szczególności wskazanie celów, jakie należy osiągnąć aby zminimalizować możliwość wystąpienia zagrożenia lub jego skutków. Sformułowano w nim wnioski zawierające hierarchicznie uporządkowaną listę przedsięwzięć niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych, szczególnie tych, których realizacja wymaga działań wykraczających poza posiadane kompetencje. Ponadto raport zawierał: analizę danych historycznych zagrożeń od 1999 r. i wykaz kluczowych jednostek nadzorowanych i/lub podległych oraz innych podmiotów (w tym podmiotów gospodarczych) odgrywających rolę

[25] Został on zatwierdzony w lutym 2025 r.
[26] Dalej: „KPZK".
[27] Tj. sprzed okresu objętego kontrolą.
[28] Pierwotną wersję raportu cząstkowego przekazano do RCB 29 grudnia 2024 r.
[29] Z tego dnia.
[30] Rada Ministrów, uchwałą nr 84/2024 z 16 lipca 2024 r. przyjęła kolejną (szóstą) edycję Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego.
[31] Dz.U. z 2020 r. poz. 2344.
[32] Wyznaczony na 30 czerwca 2025 r.

w zapewnieniu bezpieczeństwa, w czasie zagrożeń w rozpatrywanym obszarze zadaniowym/kompetencyjnym.

Pismem nr BP-I.4162.1.2025 z 13 sierpnia 2025 r. Dyrektor RCB wniósł do przesłanego raportu cząstkowego uwagi, w tym m. in. o rozważenie uzupełnienia go o zagrożenie dotyczące zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych z uwagi m.in. na identyfikację w raporcie cząstkowym zagrożenia możliwością wystąpienia skażenia chemicznego jak i dostosowanie do aktualnego KPZK. Po przeredagowaniu, uzupełniony raport m.in. o zagrożenia związane z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych płynących[33], przesłano do RCB 23 września 2025 r. Dyrektor Generalna KPUW wyjaśniła m.in., że w opracowywanym raporcie cząstkowym zawarto zagrożenia o zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych. W czerwcu 2025 r. pracownik WBZiK omyłkowo przesłał błędny, niekompletny plik. Zostało to uzupełnione po zorientowaniu się o pomyłce, przesłano wówczas kompletny dokument.

Wyznaczony pracownik RCB wniósł 29 września 2025 r. kolejne uwagi do raportu dotyczące przeredagowania części: „Zagrożenia" oraz „Przygotowanie", które nie były związane z przedmiotem niniejszej kontroli NIK.

(akta kontroli str. 76-93, 199-295, 1251-1389, 1480-1502)

6. Obowiązujący WPZK[34] został przekazany 18 grudnia 2024 r.[35] i zatwierdzony 18 lutego 2025 r. przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji[36]. Opracowano go w IV kwartale 2024 r., a ostateczną wersję uzgodniono z 28 instytucjami i organami państwowymi oraz jednostkami samorządowymi z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym z dyrektorem Delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Bydgoszczy[37]. W trakcie opiniowania w IV kwartale 2024 r. 16 instytucji wnosiło uwagi do projektu tego planu, które zostały uwzględnione w całości. Zgłoszone uwagi dotyczyły głównie uaktualnienie sił i środków oraz nazw jednostek podległych służbom, nie odnosiły się bezpośrednio do przedmiotu niniejszej kontroli NIK.

W planie zidentyfikowano zagrożenie polegające na zanieczyszczeniu wód śródlądowych i określono w związku z nim zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego w formie siatki bezpieczeństwa. Opisano charakterystykę zagrożenia, jako „emisję w rozumieniu art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, w tym jakości ekosystemów wodnych lub ekosystemów lądowych bezpośrednio zależnych od środowiska wodnego, a także może powodować szkodę w dobrach materialnych, pogarszać walory estetyczne środowiska lub kolidować z uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska, w szczególności powodować zanieczyszczenie wód śródlądowych i wód podziemnych". Ponadto w planie ujęto także (w odniesieniu do tego zagrożenia:

-przyczyny takie jak: substancje chemiczne, organiczne i nieorganiczne, bakterie i inne mikroorganizmy obecne w wodach naturalnych w zwiększonej ilości;

---

[33] Jako przyczyny wskazano: niski stany wód powierzchniowych spowodowany suszą oraz zanieczyszczenie spowodowane działaniami celowymi,

[34] Dostępny na stronie Wojewódzki plan zarządzania kryzysowego - Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki W Bydgoszczy (dostęp 27.06.2025)

[35] Pismem WBZK.I.6330.41.2024.KM.

[36] Dalej: „MSWiA".

[37] Zgłoszone przez Niego uwagi zostały uwzględnione w planie.

przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku wzrostu stężenia w wodach substancji, które przyczyniają się do eutrofizacji rozumianej jako wzbogacanie wód biogenami, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód; wprowadzenie do środowiska substancji wywierających niekorzystny wpływ na bilans tlenu; przerzuty wód pochodzących z odwodnienia zakładów górniczych, w celu zwiększenia zasobów wodnych innych cieków naturalnych, kanałów, jezior oraz innych zbiorników wodnych Masowe migracje; antropogeniczne oddziaływanie na ekosystem wodny, np. odprowadzenie ścieków, spływy z terenów rolniczych (stosowanie pestycydów i nawozów sztucznych), składowanie odpadów komunalnych lub innych substancji przemysłowych; transport wodny i lądowy; nieorganiczne i organiczne cząstki gleby, które tworzą zawiesinę. Ich źródłem jest erozja wodna i wietrzna, a także stosowanie nawozów w sposób niezgodny z ich przeznaczeniem; zanieczyszczenie może być spowodowane działaniami celowymi, błędem ludzkim lub zawodnym systemem techniczno-organizacyjnym, zabezpieczającym systemy użytkowania substancji niebezpiecznych dla zdrowia i życia ludzi;

- obszar występowania, gdzie wskazano, że te zanieczyszczenia mogą występować na terenie całego kraju, szczególnie w jednolitych częściach wód powierzchniowych, w tym w szczególności: jeziorach lub innych naturalnych zbiornikach wodnych; sztucznych zbiornikach wodnych; rzekach i kanałach lub ich częściach oraz morskich wodach wewnętrznych, wodach przejściowych lub wodach przybrzeżnych. Wyróżniono także: zanieczyszczenie punktowe (o niewielkim zasięgu, pochodzące głównie z zakładów przemysłowych i z aglomeracji miejskich); zanieczyszczenie powierzchniowe lub obszarowe (zanieczyszczenia spłukiwane z powierzchni przez opady atmosferyczne – pola uprawne, tereny zurbanizowane) oraz zanieczyszczenie pasmowe (pochodzenia komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg lub torowisk oraz pochodzące z rurociągów, gazociągów, kanałów ściekowych, osadowych);

- skutki zagrożenia z podziałem na:

a) ludność (bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia osób; choroby pokarmowe i skórne, negatywny wpływ na zdrowie psychiczne, okresowe utrudnienia w przemieszczaniu się bądź brak możliwości przemieszczania się, brak dostępu do żywności i wody pitnej, konieczność ewakuacji ludności i ewentualne zorganizowanie zastępczych miejsc kwaterunkowych, panika wśród ludności oraz zagrożenie zakłócenia porządku publicznego, utrata źródeł dochodów przez osoby, których całkowitym lub częściowym źródłem utrzymania są dochody z działalności związanej z zanieczyszczonymi wodami);

b) gospodarkę/mienie/infrastrukturę (zniszczenie hodowli w gospodarstwach rolnych i rybackich[38], straty ponoszone przez przedsiębiorców, utrudniające lub uniemożliwiające prowadzenie działalności gospodarczej, zniszczenia w infrastrukturze komunalnej i transportowej: skażenie źródeł wody lub sieci wodociągowej; długoterminowe zablokowanie szlaków/węzłów

[38] osłabienie ekonomiczne przemysłu spożywczego, wzrost cen produktów żywnościowych, wypłata odszkodowań dla rolników, osób zajmujących się hodowlą ryb i przedsiębiorców zajmujących się przetwarzaniem i sprzedażą żywności,

komunikacyjnych powodujące unieruchomienie lub utrudnienia w transporcie; utrudnienia komunikacyjne, straty w dziedzictwie kulturowym, straty w turystyce) oraz środowiskowe (skażenia gleby, powietrza, miejscowe skażenie wody w wyniku niskiego poziom lustra wody w rzekach, do których odprowadza się ścieki, a także skażenia płytkich ujęć wód podziemnych, zwiększona śmiertelność organizmów roślinnych i zwierzęcych lub całkowite wymieranie organizmów na obszarze dotkniętym zanieczyszczeniem, zachwianie stabilnością populacji gatunków organizmów dotkniętych zwiększoną śmiertelnością – wymarcie osobników w wieku rozrodczym wpływa na zdolność odtworzenia się danej populacji w kolejnych latach, zubożenie ekosystemów poprzez zniszczenie siedlisk, w tym miejsc rozrodu i odrostu ryb, zniszczenia a nawet degradacja środowiska naturalnego (skala zniszczeń uzależniona od skali i zasięgu zaistniałego zjawiska) w tym: możliwa degradacja cennych przyrodniczo lub chronionych obszarów i gatunków (rezerwaty, parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe);

- ocenę matryc ryzyka oraz ocenę akceptacji ryzyka. Podmiotem wiodącym w przypadku wystąpienia tego zagrożenia było PGW Wody Polskie (Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej[39]), a podmiotami pomocniczymi były: WCZK, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna oraz jednostki samorządu terytorialnego. Określono zadania dla poszczególnych służb podległych wojewodzie z podziałem na fazy: zapobiegania, przygotowania, reagowania i odbudowy. Wskazano także siły i środki planowane do wykorzystania w danej sytuacji kryzysowej oraz zadania określone w planach działań krótkoterminowych.

Plan zawierał wytyczne odnośnie zakresu aktualizacji ze wskazaniem, że jest on aktualizowany nie rzadziej niż na dwa lata, określono katalog zdarzeń wpływających na konieczność zmiany WPZK[40], a także osoby odpowiedzialne za aktualizację planu. Po zatwierdzeniu WPZK był aktualizowany trzykrotnie[41], a wprowadzone zmiany nie były związane z tematyką niniejszej kontroli NIK. Aktualizację planu przeprowadzono zgodnie z trybem określonym w WPZK.

Poprzednio obowiązywał WPZK opracowany w IV kwartale 2022 r. i został zatwierdzony przez MSWiA 18 stycznia 2023 r. Nie zidentyfikowano w nim bezpośrednio zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych płynących, w szczególności o charakterze środowiskowym (ekologicznym).

Dyrektor Generalna Urzędu w odniesieniu do wpływu nowo przyjętego KPZK oraz do zaktualizowanego raportu cząstkowego już po zatwierdzeniu WPZK, wyjaśniła m.in., że uwagi nadesłane z RCB w 2025 r. do aktualnego WPZK zostały uwzględnione w opublikowanym w BIP WPZK. Kolejna aktualizacja ma mieć miejsce do lutego 2027 r. Podstawą uwzględnienia zagrożenia wynikającego z zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych było zawarcie tego zagrożenia w projekcie KPZK z 2024 r., a które zostało uwzględnione

[39] Zgodnie z właściwością miejscową.

[40] Jak m.in.: uzyskanie informacji o zmianie przepisów prawa; informacji o zmianach w sposobie funkcjonowania zespolonych służb, inspekcji i straży administracji niezespolonej; informacji istotnych dla funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego oraz po każdym zdarzeniu powodującym uruchomienie procedur reagowania kryzysowego i standardowych procedur operacyjnych; na wniosek członków WZZK, a także w przypadku zmian aktów prawnych lub zaistnienia nowego zagrożenia, w następstwie nowych wniosków wynikających z ćwiczeń i treningów odnoszących się do problematyki zawartej w planie

[41] 4 marca 2025 r, 5 marca 2025 oraz 18 marca 2025 r.

w aktualnym WPZK i raporcie cząstkowym. Dodała, że podstawą uwzględnienia tego zagrożenia powinna być informacja do Wojewody z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, wskazująca na takie zagrożenie na podstawie prowadzonych badań na terenie województwa. Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska ma obowiązek informowania Wojewody o stwierdzonych poważnych zagrożeniach dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska, co wynika z przepisów prawa, ale przede wszystkim z zadań Inspekcji Ochrony Środowiska. WIOŚ informuje Wojewodę o stwierdzonym zagrożeniu, ponieważ wojewoda jest organem odpowiedzialnym za zarządzanie kryzysowe i ochronę ludności, a zagrożenia środowiskowe stanowią istotny element bezpieczeństwa publicznego. Zapisy Prawa ochrony środowiska i ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska nakładają na nią obowiązek podejmowania działań i powiadamiania odpowiednich służb (w tym Wojewody) w sytuacjach kryzysowych, np. podczas awarii przemysłowych czy poważnych zanieczyszczeń m.in. wód powierzchniowych i podziemnych. WIOŚ jest zobowiązany do kontroli, a w razie stwierdzenia naruszeń lub zagrożeń, do podejmowania działań interwencyjnych i informowania organów nadrzędnych oraz innych właściwych podmiotów. Dotyczy to również innych zagrożeń faktycznie występujących na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Podkreśliła, że zagrożenia zawarte w KPZK obejmują teren całego kraju. Należy je uwzględnić w WPZK oraz raporcie cząstkowym przede wszystkim wtedy, gdy mogą wystąpić na terenie województwa kujawsko-pomorskiego lub takie zagrożenia, które występowały w przeszłości, a mogą się powtórzyć.

(akta kontroli str. 76-93, 149-198, 296-664,1251, 1480-1502, 1505)

7. W okresie objętym kontrolą, przed zatwierdzeniem przez Wojewodę, opiniowano Powiatowe Plany Zarządzania Kryzysowego[42], w oparciu o wytyczne wskazane w Zarządzeniu nr 156/2017 Wojewody z 27 czerwca 2017 r. w sprawie zaleceń do powiatowych/miejskich planów zarządzania Kryzysowego. Wskazano tam, że plany powinny być opracowane zarówno w wersji elektronicznej jak i papierowej i przesłane do zatwierdzenia Wojewodzie z zachowaniem dwuletniego cyklu planowania. Do 16 planów przed ich zatwierdzeniem Dyrektor WBIZK zgłaszał uwagi, które odnosiły się głównie do zagrożeń powodziowych i ataków terrorystycznych, w tym przede wszystkim do ujednolicenia nazw i wykazów jednostek do wskazanych WPZK. Nie zgłaszano uwag odnoszących się do zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących, w tym o charakterze środowiskowym. Wszystkie zgłoszone w trakcie opiniowania uwagi zostały zrealizowane przed zatwierdzeniem planów przez wojewodę.

Wojewoda monitował terminowość sporządzania PPZK[43]. W badanym okresie zatwierdził siedem powiatowych planów. Na etapie opiniowania weryfikowano również pod względem spójności PPZK z WPZK także w zakresie zagrożeń dotyczących zanieczyszczeń wód powierzchniowych płynących.

Dyrektor Generalna KPUW wyjaśniła m.in., że PPZK były zatwierdzane przez starostów powiatowych/prezydentów miast na prawach powiatu i to oni decydowali o trybie i zakresie ich przygotowania.

(akta kontroli str. 76-93, 665-714)

[42] Dalej: „PPZK".
[43] Np. pismo nr WBZK.I.6330.25.2024.KM z 29 sierpnia 2024 r.

8. Jak wyjaśniła Dyrektor Generalna KPUW, w okresie objętym kontrolą nie dysponowano odrębnymi planami sporządzonymi przez właściwe organy administracji publicznej, które odnosiłyby się do zanieczyszczeń wód powierzchniowych płynących, w związku z tym nie były uwzględniane na etapie opracowywania WPZK. Przy opracowaniu Planu stosowano natomiast wzorce zawarte w KPZK. Ponadto dokumentami uzupełniającymi treść WPZK były:

- Plan działania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego dla województwa kujawsko – pomorskiego,
- Plan ochrony przed powodzią województwa kujawsko – pomorskiego,
- Wojewódzki plan działania na wypadek wystąpienia epidemii,
- Wojewódzki plan ewakuacji II stopnia,
- Wojewódzki plan postępowania awaryjnego w przypadku zdarzeń radiacyjnych,
- Plan dystrybucji tabletek jodku potasu w przypadku zdarzeń radiacyjnych na terenie województwa kujawsko – pomorskiego,
- Plan współdziałania jednostek organizacyjnych wchodzących w skład jednolitego Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania,
- Plan wprowadzania ograniczeń w zakresie obrotu paliwami i zmniejszenia zużycia paliw przez odbiorców w województwie kujawsko – pomorskim.

(akta kontroli str. 76-82)

9. W KPUW poza zagadnieniami ujętymi w WPZK nie opracowano odrębnych regulacji/procedur odnoszących się do zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących, w szczególności o charakterze środowiskowym (ekologicznym). Dyrektor WBiZK wyjaśnił m.in., że poza zagadnieniami ujętymi w WPZK nie ujawniono takiej potrzeby, aby opracowywać dodatkowe procedury odnoszące się do zagrożeń związanych z jakością wód powierzchniowych płynących. Dodał, że WPZK jest bardzo obszernym dokumentem (ponad 700 stron), a procedury w nim zawarte określają sposób działania w reakcji na każde potencjalne zagrożenie.

(akta kontroli str. 76-93)

10. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie odnotowano przypadków wystąpienia zagrożeń oraz sytuacji kryzysowych związanych z jakością wód powierzchniowych płynących. Jednostki samorządu terytorialnego położone nad rzeką Wisłą oraz dwa okręgi Polskiego Związku Wędkarskiego[44], potwierdziły, że w okresie od 1 lipca 2023 r. do 30 czerwca 2025 r. nie wystąpiły na ich terenie zdarzenia niepożądane, zagrożenia i sytuacje kryzysowe związane z jakością wód powierzchniowych płynących. Nie kierowano również zgłoszeń w tym zakresie do służb Wojewody.

(akta kontroli str. 76-93,715-826)

11. W okresie objętym kontrolą zagadnienia związane z zarządzaniem kryzysowym nie były przedmiotem audytów i kontroli zarówno wewnętrznych jak i prowadzonych przez podmioty i instytucje zewnętrzne. WBiZK był corocznie kontrolowany przez Zespół Bezpieczeństwa Informacji i Informatyki KPUW w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących informacji niejawnych. Analizy

[44] W toku kontroli rozesłano zapytanie do 39 jednostek samorządu terytorialnego (tj. siedzib gmin i powiatów) z terenu województwa Kujawsko-Pomorskiego położonych nad rzeką Wisłą oraz dwóch Zarządów okręgowych PZW położonych w tym województwie.

ryzyka wskazane w planach audytu również nie wskazywały na potrzebę przeprowadzenia takich kontroli.

(akta kontroli str. 827-868)

12. 5 sierpnia 2025 r. w ramach kontroli NIK w KPUW przeprowadzono trening decyzyjny, na bazie epizodu praktycznego, który był realizowany na zasadzie studium przypadku w zakresie umiejętności rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji[45]. Powołany podczas kontroli przez NIK biegły wskazał, m.in., że: informacje o zagrożeniach były przesyłane do kluczowych podmiotów włączonych w reagowanie kryzysowe, takich jak służby, inspekcje i straże, a w trakcie treningu decyzyjnego WCZK zapewniło przepływ informacji na potrzeby koordynacji działań przez uczestników reagowania kryzysowego, w tym na poziomie jednostek samorządu terytorialnego.

Z treści opinii i sprawozdania opracowanych przez biegłego wynikało, że:

1. Organizacja i zadania WZZK oraz WBiZK i WCZK zapewniały warunki do skutecznego i efektywnego reagowania kryzysowego.
2. Opracowany WPZK był zgodny z krajowy systemem zarządzania kryzysowego i identyfikował zagrożenia związane z zanieczyszczeniem wód śródlądowych. Tym samym opracowano siatkę bezpieczeństwa, moduły zadaniowe Wojewody oraz procedury reagowania kryzysowego i standardowe procedury operacyjne, co miało bezpośredni wpływ na podejmowane decyzje.
3. W trakcie treningu decyzyjnego podjęte działania odbywały się na podstawie zadań ujętych w WPZK, modułów zadaniowych, procedur reagowania oraz standardowych procedurach operacyjnych, co było zgodne z algorytmem reagowania kryzysowego. Zapewniono tym samym spójność podejmowanych działań z ustaleniami WPZK. Stwierdzone uchybienia nie miały wpływu na ogólną ocenę korzystania z planu.
4. W ciągu całego treningu decyzyjnego WCZK rozsyłało otrzymywane raporty sytuacyjne i doraźne z powiatów w niezmienionej formie i treści do podmiotów uczestniczących w reagowaniu kryzysowym oraz do RCB, co szerzej opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 869-1250)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W toku treningu decyzyjnego WCZK działało nierzetelnie, tj. niezgodnie z opracowaną procedurą SPO-12 „Obieg informacji pomiędzy krajowymi organami i strukturami zarządzania kryzysowego", która wskazywała sposób

[45] W trakcie epizodu praktycznego przyjęto następujące założenia: zdarzenia kryzysowe były sytuacjami hipotetycznymi, w przedsięwzięcie były włączone wyłącznie jednostki objęte kontrolą NIK, opis zdarzeń kryzysowych przedstawiany był w informacjach i raportach sytuacyjnych. Celem treningu było zbadanie zdolności reagowania na informację o zagrożeniu związanym z jakością wód powierzchniowych płynących, rozumianej jako przygotowanie organizacyjne do reagowania (tj. planowania, wdrażania i monitorowania struktur, procedur i zasobów celem zapewnienia efektywnego funkcjonowania i osiągnięcia zakładanych celów) oraz ocena organizacji działań i decyzji podejmowanych w fazie reagowania w związku z epizodem praktycznym. Trening decyzyjny przeprowadzono w oparciu o symulowane zdarzenia występujące na terenie czterech powiatów i objawiające się masowym śnięciem ryb o narastającej skali, przypadkami śmierci zwierząt dziko żyjących oraz przypadkami dolegliwości zdrowotnych występujących u osób zaangażowanych w odławianie padłych ryb, jak również osób korzystających rekreacyjnie z dostępu do rzeki.

i zakres wymiany informacji w ustalonym dobowym cyklu działania. Według tego dokumentu, na podstawie zebranych informacji należało sporządzić raporty zawierające uporządkowane i przeanalizowane pod kątem istotności dane, tak by umożliwić właściwą ocenę sytuacji przez RCB, a tym samym rzetelną koordynację działań w przypadku rozszerzenia się sytuacji kryzysowej poza teren jednego województwa. Tymczasem WCZK informacje dotyczące hipotetycznego zdarzenia kryzysowego przekazywało do RCB i podmiotów uczestniczących w reagowaniu kryzysowym w sposób nieuporządkowany, z pominięciem analiz przydatności i rzetelności treści w nich zawartych. O ile w początkowej fazie reagowania na zdarzenie kryzysowe nie budziło to zastrzeżeń, to wraz z jego rozwojem stwarzało istotny „szum informacyjny", który miał negatywny wpływ na przeciwdziałanie eskalacji zdarzenia jak i na właściwą oraz skuteczną koordynację działań.

Dyrektor WBiZK wyjaśnił m.in., że w trakcie treningu decyzyjnego realizowanego w ramach kontroli NIK nie stosowano procedury SPO-12, z powodu braku czasu na pogłębioną analizę informacji, które w ogromnej liczbie wpływały na stanowisko Dyżurnego WCZK. Liczba wiadomości, informacji oraz meldunków była tak duża, że dwoje dyżurnych, obserwator oraz Dyrektor WBZK będący w Centrum, nie mogli przeanalizować wszystkich, w trakcie podejmowania decyzji o dalszym informowaniu struktur zarządzania kryzysowego na terenie województwa oraz wydawaniu poleceń do służb, straży oraz jednostek samorządu terytorialnego i wszystkich innych podmiotów zaangażowanych podczas treningu. Przyjęta formuła treningu przez narzucone ramy czasowe uniemożliwiła zastosowanie w pełni wskazanej procedury.

(akta kontroli str. 76-82, 869-1250)

Zdaniem NIK nie stanowi to uzasadnienia dla niezastosowania procedur, także podczas przeprowadzanych ćwiczeń. Praca WCZK powinna być tak zorganizowana, by przekazywane w trakcie zaistnienia sytuacji kryzysowej informacje, były jak najbardziej przydatne dla pozostałych organów/podmiotów w systemie zarządzania kryzysowego (w tym szczebla centralnego) i nie powodowały chaosu komunikacyjnego.

2. W KPUW nieterminowo dokonano zmian w raporcie cząstkowym do Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego wniesionych RCB 14 sierpnia 2025 r. oraz 29 września 2025 r. Zaktualizowany raport cząstkowy przesłano do RCB odpowiednio 23 września 2025 oraz 21 listopada 2025 r., tj. po upływie 40 oraz 53 dni. Nie dochowano tym samym terminu określonego w § 6 ust 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego[46], tj. wymaganych 30 dni.

Dyrektor Generalna Urzędu wyjaśniła m.in., że w poleceniach od RCB, które należało zawrzeć w raporcie cząstkowym nie wskazano daty wykonania tych czynności, dlatego odpowiedzi zostały przekazane odpowiednio po 40 oraz 53 dniach. Realizacja tych zadań przypadała na okres urlopowy. Ponadto wskazany pracownik w zakresie swoich obowiązków miał inne cykliczne i terminowe czynności do realizacji, a także m.in. zastępowanie kolejnych pracowników, którzy również przebywali na urlopach, co jednak nie zwalniało go od przestrzegania terminów. Temat przestrzegania terminów realizacji zadań m.in. wskazanych czynności został omówiony przez bezpośredniego przełożonego.

(akta kontroli str. 76-93,296-661, 1251-1391, 1480-1502)

[46] Dz. U. poz. 2344.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Zapewnienie rzetelnego stosowania procedury SPO-12 zawartej w WPZK przy reagowaniu na występujące zagrożenia o charakterze kryzysowym.
2. Terminowe procedowanie uwag wnoszonych do raportu cząstkowego do Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Kujawsko-Pomorskiej Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 11 lutego 2026 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Kujawsko–Pomorska Delegatura
w Bydgoszczy

Kontroler

Artur Nierebiński

główny specjalista k. p.

/podpisano elektronicznie/

Dyrektor

Tomasz Sobecki

/podpisano elektronicznie/